

Ljubljana, 15. februarja 1923.

Izhaja 7., 15., 22. in 30. v mesecu.

Besede, besede... a kje so dejanja?

(Dopis iz Haaga.)

Tri tedne za tem, ko so zastopniki Amsterdama, druga in druga in pol internacionala skupno z meščanskimi pacifisti prisegli, da za vsako ceno preprečijo novo vojno in če treba, napovedo in izpeljejo celo internacionalno generalno stavko, je vkorakala francoska vojska v Nemčijo.

Vse mogoče vzroke nove vojne so dalekovidni miroljubi prereševali, samo na enega se niso spomnili. Govorilo se je v Haagu o rudečem militarizmu, o rudečem imperializmu. Vandervelde je kipel, kakor samovar, ko se je govorilo o tem. Jouhank je razkrinkaval rudečo nevarnost z mogočnim glasom (on ima namreč močan glas). Abramović je plakal v naročju pacifiških profesorjev, pacifiščne gospe so mu brisale solze s svojimi predpasniki in bile v dno duše ogorčene nad rudečo nesramnostjo.

Ko je ruska delegacija predlagala, naj se razpravlja glede konference v Lausannu in o predstoječi zasedbi Poruhrja, so se gospoda Amsterdamci razsrdili. In ni čuda. To je bil vendar boljševiski trik zoper svobodoljubno Francijo. Zato je treba ta trik izpodbiti in predlog je padel pod — mizo.

Koliko lepih govoranc se je govorilo na tej konferenci zoper vojno. Vredno jih je bilo slišati, kako ginjeno so vsi slikali strahote vojne in v kakšnih barvah so slikali vse njene posledice. Človek bi mislil, da je od sedaj nemogoča vsaka vojna. Saj tudi ni šala, ako Vandervelde, Jouhank, Haysmann, Renandel, Thomas, Macdonald in drugi vihtijo svoje pesti. Vojna se mora hočeš — nočeš, ustrašiti teh širokih, strašnih fraz in astronomskih govoranc.

Ko smo se tako vse štiri dni jokali od samega ganutja, smo se hoteli lotiti resnega dela, resnične vojne zoper vojno. Ali vsi so bili užaljeni v svojih čustvih. Saj so vendar vse štiri dni govorili zoper vojno. Ko smo zapuščali kongresno dvorano, je vprašal vodja francoskih reformistov, Dumoulin Losowskega: »Koliko renegatov, po vašem mnenju, je

na tem kongresu?« Odgovoril mu je: »Natančno število renegatov boste lahko določili pri prvem vojaškem pohodu.«

In sedaj, državljan Dumoulin, lahko sestavite natančno listo renegatov. Obenem povejte, kako ste izvršili tisti sklep, da organizirate internacionalno stavko?

To, kar je vsak jasno predvidel, proti čemu bi se lahko v Haagu nastopilo, se je zgodilo. Francoski in belgijski mirotvorci, ki so prisegli, zabraniti v bodoče vsako krvoprelitje, sede v svojih deželah in molijo k Zvezi narodov! Ali o kakšni stavki niti besedice!

Tiskarsko črnilo na pacifištnih resolucijah haaške konference se še ni posušilo, a voditelji kongresa, amsterdamci so že pokazali: **Interesi buržuazije so jim važnejši, nego interesi proletarijata!**

Sicer smo to že vedeli prej, sedaj so samo to na novo pokazali in staro potrdili.

Dumoulin lahko sedaj v svojih lastnih organizacijah prešteje, koliko je tam renegatov. Lahko tudi prešteje renegate v Belgiji in v drugih deželah. Povsod bo našel znane obraze — same tiste, ki so rjovelj na kongresu v Haagu zoper vojno in ki povsod in na vsakem koraku napadajo razredno-zavedne organizacije.

Zopet je reformistično delavstvo doživelo eno iluzijo, zopet nezasišano izdajo, zopet zmago meščansko-razrednega miru. Koliko iluzij še bo moral preživeti evropski delavec, predno vrže tak strup od sebe, kakor je tekel na konferenci v Haagu in kakoršen se cedi neprestano iz raznega »tudi socialističnega in strokovnega« časopisja? Koliko — je težko reči. Ali da ni evropski delavec od Haaga do zasedbe Poruhrja preživel samo tri tedne izkušenj, nego cela leta, ni nobenega dvoma.

Eh, da, besede, besede... Bliski in gromi... Samo nobene strele, ker zato skrbe strel vodi. Ti, delavec pa trpi in čitaj liste, ki se dičijo celo z vinjetami Amsterdama na naslovu in — trpi. Bo že boljše enkrat tudi tebi, voditeljem, glej, je že.

Mi nismo premagani...

Brod, 5. febr. 1923.

Tako je še 1919. leta govoril Stevo Bublč, ki je bil takrat še delavec. Sedaj pa je po hrbitih delavstva prilezel do županskega stolčka in pozabil na Sparta-

kusove besede, ki jih je imel polna usta, dokler ni postal bogat, dokler ni bil ugleden človek v buržuazni družbi. Ta človek je v družbi z Bračincem in Petrinjem zlomil junaški boj kovinarjev v

Brodu in ta človek danes preganja in zapira poražene kovinarje.

Ko je po njegovem prizadevanju prišlo v Brod 250 štrajkbreherjev je sestavil »črno listo« onih najboljših kovinarjev, ki jih ne sprejme več v delo. Tvorica je ugodila njegovi želji in jih noče sprejeti v delo. **Tako imamo nad 230 kovinarjev, kateri so ostali brezposelni.**

Pripeljani štrajkbreherji silijo naše sodruge, da vstopijo v Bračincevo organizacijo, katero je ustanovil iz štrajkbreherjev. Tako postopanje vzbuja nevoljo kovinarjev in dela nered.

2. februarja, ko so delavci zapuščali tovarno, je orožništvo obkolilo delavce

in jih gnalo na shod, kjer je govoril Bublč in Bračinc. Delavstvu se je pa posrečilo razbiti kordon žandarjev in odšli so v delavski dom, kjer so imeli svojo konferenco. Celo nekaj štrajkbreherjev se je priključilo delavstvu, ki je odšlo v dom.

Delavstvo je spoznalo svoje izdajalce in ogorčeno protestiralo proti Bračincu, ki hoče z žandarji dovesti ljudi na svoj shod.

Policaj-socialisti so tudi to pot pogoreli. Sedaj hujskajo vlado, da proglasi novo Obznano nad Brodskim proletarijatom.

Sodrug širom Jugoslavije pazite se pred social-izdajalci. —

Protestni shod železničarjev.

Protestni shod železničarjev. V četrtek 8. t. m. se je vršil v Mestnem domu v Ljubljani javni protestni shod železničarjev. Dvorani je bila nabito polna. S. Furlan otvoril shod in poziva železničarstvo, naj pazno sledi govornikom. V predsedstvo se izvoli s. Sojer, zapisnikar s. Furlan. Prvi se je oglasil k besedi s. Baznik, kateri je poročal o sedanjem stanju železničarjev in njih klavernih meščanskih strokovnih organizacij. Omenjal je tudi jugoslovanske fašiste, ki se zavzemajo za razbijanje strokovnih organizacij in hočejo z nasiljem postaviti diktaturo buržuazije. Pozival je zbrano železničarstvo, da je le v strnjelih vrstah podana tista možnost, da se železničarstvo postavi na višino, ki mu kot najvažnejši kategoriji delavstva pristaja. Zaklical je: **Le v skupni enotni železničarski organizaciji je naša zmaga.**

Nato se je oglasil sodrug Makuc.

On izvaja:

Bila je navada, da so zaupniki izrekli svoje mnenje pred najvišjim forumom, in stvar se je zaključila tako, da ako smo zahtevali eno »fliko«, smo dobili, če ne celo, pa vsaj polovico.

Sedaj je zadeva drugačna in metode sedanjih gospodov so čisto druge. Ne marajo zaupnikov, še manj pa z njimi razpravljati.

Odkar se prakticira zakon o zaščiti države, katerega so v največji meri naprtili železničarjem in ostalim državnim nameščencem, mislijo, da je beda in njihov gmotni položaj s tem odpravljen. Ali vara se ta gospoda, režimske vladajoče klike. Tiranije in zapostavljanje železničarjev se bode skrhalo po njihovem lastnem receptu.

Na tem mestu smo že oktobra meseca p. l. predložili obratnemu ravnateljstvu prošnjo z 28 točkami, v katerih je bilo navedeno najglavnejše, s čimer bi se dalo železničarjem trenutno mož-

nost, da se osobe okrepi in njihovim družinam olajša težko življenje. Ali ta gospoda na obr. ravnateljstvu nima časa, da s svojimi uslužbenci razpravlja in pove vzroke, kje tiči zagonetka. Ing. Šega je dejal, da on ni kompetenten za razpravo, obljubil pa je, da sporoči ravnatelju in da bodo poklicali zaupnike. Od takrat je že minulo tri mesece in še do sedaj ni tisti čas dozorel.

Poslali smo tudi vlogo za vrhovne delavce in delavce v skladišču, da se naj uvrstijo v razred nekvalificiranih delavcev s težko službo. Dobili smo odgovor, da ni v **časnem pravilniku** in radi tega ne morejo spremeniti.

Premikachi so tudi poslali svoje predloge na obr. ravnateljstvo, prosili so za sprejem ustmeno in pismeno ali zaman. Hribovski kmet govori s svojim hlapcem, ravnateljstvo juž. žel. ne čuti potrebe in ne dolžnosti. V časnem pravilniku od leta 1920 stoji, da oni, kateri imajo 12 ur službe in 24 ur prostega časa, imajo pravico do mesečnega odmora. Na progi, specijelno pa v Zidanem mostu, se je to že zdavno odpravilo. Ta trpin premikachi nima zaščite pri svojem delodajalcu.

Naročili smo prage že lansko leto. Aprila meseca bo eno leto, odkar smo zahtevali izboljšanje kurjave uslužbenecem. Še do danes ne čutijo potrebe, da nam odgovorijo, kaj je s pragovi — gospodje, vprašamo ponovno, kaj je z zapisanimi pragovi, kje ste, da odgovorite svojim sužnjem. Kje tiči vzrok tej nemarnosti? Nekoliko smo zakrivilni sami, ker se nismo brigali za našo strokovno organizacijo, to moramo v bodoče popraviti. Kriv pa je v največji meri teror, kateri se izvaja nad železničarji v najhujši meri.

Padli bodo papirnati zakoni, ako se jih vlastodržci ne bodo držali sami. Sveta stvar je za demokratično državo zakon, tam pa, kjer se gazijo zakoni

od tistih, ki bi jih morali čuvati, tam prenehajo vsi obziri.

Stavka na železnici ni luksuz. Z pomnijo pa naj si, da predno od gladi poginemo, da bomo znali uporabiti vsa sredstva pred smrtjo.

Glede podržavljenja južne železnice je stvar sledeča. Slabših gospodarjev kot jih imamo do sedaj, ne dobimo. Stanarino je državna železnica izplačala vsaj v kronah, nas pa se niti ne vpraša, ako smo upravičeni do kakih prejemkov.

Nadalje je govornik protestiral proti premestitvi s. Marcela Žorge, rekoč: Pred dvema meseci je prišel iz Virovitice, preje pa je bil v Sisku. Brez navedbe vzroka se ga hoče na zahtevo pokrajinske vlade zopet premestiti. Kje je zakon o zaščiti delavcev in zaupnikov? Protestiramo proti temu nasilstvu. Nato se je prečitala resolucija (katera je bila obelodanjena že v zadnji številki »Strokovne borbe«).

Potem je govoril s. Trškan. Opisuje žalostno in bedno stanje v kurilnici. V drastičnih primerih je dokazoval revščino in da vse prošnje in vloge nam ne koristijo, le odločen nastop železničarjev bo zlomil trdovratnost in zakrknjenost naših delodajalcev.

Govoril je še s. Čepelnik in s. Pokovc. Slednji sicer ni železničar, po-

vdarjal pa je, da le v slogi vsega delavstva, je zmaga tudi železničarjev.

H koncu se je izvolila deputacija iz treh oseb: **sodr. Makuca, Baznika in Eiletza**, da predložijo resolucije obratnemu ravnateljstvu juž. žel. in ostale zahteve.

Shod se je zaključil z burnim protestom proti preganjanju železničarjev in njih zaupnikov.

Deputacija železničarjev. Na shodu 8. t. m. izvoljena deputacija ss. Makuc, Baznik in Eiletz je v petek 9. t. m. odšla na kolodvor, in se javila pri načelniku postaje Ludviku, da naj javi deputacijo na obratno ravnateljstvo j. ž. v smislu sklepa protestnega shoda. Odgovor je bil, da se mora vložiti pismena vloga, kaj zahteva ta deputacija in imena članov deputacije. Tudi to se je naredilo, vključ temu, da je to proti vsakemu predpisu. Iz tega je razvidno, da smo prišli tako daleč, da se delodajalec, ali boji, ali pa sabotira sprejem deputacij in slišati upravičene pritožbe delavcev. **Morda hočejo na obratnem ravnateljstvu, da naj celokupno železničarstvo pride v deputaciji pred obratno ravnateljstvo, da izve odgovor?** Ako obratno ravnateljstvo to želi, mi smo pripravljeni.

Poročilo o državni konferenci

CMSO, katera se je vršila 27., 28. in 29. januarja 1923 v Beogradu.

Že 25. jan. so pričeli prihajati delegatje iz cele države in polniti prostore gostilne »Orač«, kjer se je morala konferenca vršiti, ker policaj-socijalisti, katerim je vlada dala oba delavska doma niso dali potrebnih prostorov na razpolago.

27. jan. 1923 so bili navzoči pri »Oraču« že ob 7. uri zjutraj vsi delegatje pri živahni razpravi o vprašanih dnevnega reda.

Ob 9. uri je zvonec prekinil glasne pogovore in sodrug Janko Petaković, predsednik CMSO pozdravlja vse navzoče in v kratkem govoru pojasni namen in važnost konference, posebno z ozirom na težke prilike, v katerih se danes delavstvo nahaja. Otvorja konferenco in prosi, da se izvoli predsedstvo.

Izvoljeni so za predsednike konference sodrugi: Voja Jankičević (Srbija) in Ivan Baznik (Slovenija). Za zapisničarje: Života Jevtović (Bosna) in Savko Tasić (Macedonija). Za overovatelje zapisnika: Mijo Mlinarić (Hrvatska), Vlajko Vlajković (Srbija) in Milislav Gavrilović (Srbija).

Sodrug Ivan Baznik prosi, da se na njegovo mesto izvoli drugega predsednika, ker on ne razume dobro srbskega jezika. Mesto s. Baznika je izvoljen s. Ivan Makuc (Slovenija).

V odbor za verifikacijo mandatov in za določanje dnevnega reda so bili izvoljeni sodrugi: Janko Petaković, Ladislav Kordić, Krsta Tačević, Mijo Mlinarić in Života Jevtović.

Nato so se volile komisije za razna vprašanja dnevnega reda. V komisijo za taktiko in akcijo so bili izvoljeni: ss.

Drago Bukvić, Ladislav Kordić, Ivan Makuc, Života Jevtović in Ivan Aberović. V komisijo za statut: Milivoj Kaljević, Ivan Baznik, Kolšek Jože, Vidovsav Trenčanin in Danilo Ponjarac. V komisijo za enotno fronto in organizacijsko jedinstvo: Milivoj Kaljević, Jožef Kolšek, Laslo Turgani, Aleksander Perić, Danilo Ponjarac, Alojz Bradić, Stovan Nadji, Dragutin Bukvić. V komisijo za tisk in statistiko: Voja Jankičević, Krsta Tačević, Anton Babić, Jože Kolšek in Anton Antonić.

Nato se pošljejo pozdravni brzojavi žrtvam policaj-socijalističnih izdajalcev v Brod in pa Savezu kelnerskih radnika, ki je prvi pozval vse druge strokovne organizacije, da se združijo.

Predsednik Jankičević pozdravlja navzoča zastopnika Saveza grafičnih delavcev (tiskarji) in Saveza bančnih, trgovskih in industrijskih uradnikov in nato se prehaja na 1 točko dnevnega reda.

Poročilo izvrševalnega odbora CMSO.

Poročevalec s. Kaljević podaje poročilo, v katerem je izraženo celokupno delovanje CMSO. Opozarja na predloženo tiskano poročilo in prosi, da se delo izvrši, odbora objektivno in blagohotno preceni. Objašnjuje vse težave, katere so se CMSO stavljal od raznih plat in omenja, da je bila glavna skrb centr. odbora, da povsod zopet vpostavi organizacije, ki so bile za časa preganjanja deloma ustavišene deloma razpuščene.

CMSO je izvršil več uspešnih akcij, posebno akcijo za pomoč gladujočim v Rusiji, za katere se je nabralo čez 400 tisoč kron. Tudi akcijo proti draginji je CMSO uspešno vodil, četudi je social-

kadar bomo v vsakem podjetju stvorili organe za odpor in obrambo, v katerih bo sodelovala celokupna masa tistega podjetja.

17. Skušnja nam zopet kaže, da so najboljša oblika organizacije: **obratni sveti**, ki morajo biti voljeni od vseh delavcev v podjetju, brez ozira na njihovo politično ali versko pripadnost, brez ozira na njihovo strokovno orientacijo, brez ozira na to, so li organizirani ali ne.

Pojavlja se vprašanje, morajo li biti organizacije teh obratnih svetov v okvirju strokovnih organizacij ali ne. V Angliji in Nemčiji so široke mase delavstva bile mišljenja, da morajo obratni sveti biti izven strokovnih organizacij. Po njihovem mišljenju morajo obratni sveti voditi strokovne organizacije ali jih celo napraviti za nepotrebne. Po tem mišljenju je okvir strokovnih organizacij preozek za potrebe boja. Šele ko bodo strokovne organizacije reformirane in organizirane v industrijske zveze bo mogoče skupno delo obratnih svetov s strokovnimi organizacijami.

izdajalski glavni radnički Savez odklonil vsako sodelovanje. Za na smrt obsojenega rudarja Keroševića, je CMSO s svojo akcijo dosegla pomiloščenje. Poleg navedenih, je bilo še mnogo drugih večjih akcij, katere so razvidne iz poročila, katerega v tisku predlaga CMSO v odobrenje. Omenja, da je velik del naših najboljših, najsposobnejših funkcijonarjev še vedno v zaporu, drugi del je zopet izgnan in gladuje v svojih rojstnih krajih. Mali del pa je šel v naročje buržuazije in se zbira okoli soc. patriotskega glavnega radniškega Saveza in slepi proletarijat. Oni, ki so ostali na svobodi morajo nositi celo breme dela na svojih plečih in če vpoštevamo vse te okolnosti smo z rezultati našega dela lahko zadovoljni.

Nato podaje s. Grojić poročilo blagajne, iz katerega je razvidno, da razne organizacije dolgujejo za »Organizovani

Mladinski vestnik.

Državna konferenca MSO in delavska mladina.

Državna konferenca nezavisnih strokovnih organizacij, ki so združene pod okriljem MSO (Medzaveznega strokovnega Odbora) se je poleg ostalih vprašanj bavila tudi z vprašanjem delavske mladine, ki ji je posvetila vso pažnjo.

Prostor nam ne dopušča, da bi prinesli v celoti resolucijo o mladinskem vprašanju, kakor je izšla v februarški številki »Proletarske mladine«.

Priobčujemo samo najvažnejše odstavke, ki jih mora poznati vsak odrastli in mladi delavec.

Točka 4.: Tudi v Jugoslaviji je položaj delavske mladine in njeno razmerje napram ostalemu proletarijatu isto kot v drugih državah. Še več, položaj delavske mladine v Jugoslaviji je še obupnejši, ker gospoduje v deželi še mala obrt in ker je napram temu tudi izkoriščanje mladine še hušje. Poročilo »inšpekcije dela« za l. 1921 prinaša sledeče podatke o številčnem razmerju mladih delavcev in vajencev napram odrastlim delavcem. Tu se konstatira, da je v eni mehanični delavnici 11 vajencev in 1 pomočnik itd. Te številke najbolje dokazujejo, da je tudi tu mladina žolta delovna sila kapitala.

Da to razmerje katastrofalno vpliva na delovne pogoje odrastlih delavcev, je več nego jasno; a za to je najboljši primer pri nas Trstenik, kjer dela 83 vajencev in 79 delavcev in kjer znaša delovni čas za vse delavce 16 do 18 ur dnevno.

5. Tak položaj najočitneje govori o potrebi, da delavski razred in njegove nezavisne strokovne organizacije podvzamejo najenergičnejše mere, da se del. mladino iztrga vplivu buržuazije in se jo privede na pot razrednega boja za zboljšanje njenega obupnega položaja.

9. Zgodovinska dolžnost nezavisnih strokovnih organizacij je, da se najbolj živo interesirajo za položaj in boj delavske mladine v nasprotju z reformističnimi organizacijami, ki mladinsko vprašanje popolnoma zanemarjajo. **Predvsem bodo napravile nezavisne strokovne organizacije vse, da se omo-**

radnik« nad 60.000 dinarjev. Konferenca zahteva, da se prečitajo imena dolžnikov in s. Grojić čita imena. Dohodki v letu 1922 so znašali 311.244.45 dinarjev, izdatki pa 301.940.60 dinarjev. (Podrobnejše blagajniško poročilo v bilanci, katero bomo objavili ob koncu poročila.)

Ob 12. uri zaključil predsednik Jankičević konferenco in odredi, da se konferenca popoldne ob 2. uri nadaljuje.

Popoldanska seja.

Predsednik čita pozdravne telegrame in nato poda besedo zastopniku tiskarjev s. Bogoslavju Joštu iz Zagreba, ki pozdravlja konferenco in ji želi obilo uspeha. Omenja, da je vezan po sklepu kongresa, ki se še ni izjavil za nobeno centralno instanco, da pa bodo tudi tiskarji na prvem kongresu pristopili CMSO (odobranje).

(Dalje sledi.)

goči vstop mladine v strokovne organizacije in se s tem izbije kapitalu iz rokeno najmočnejših orožij. Radi tega bodo nezavisne strok. organizacije najstrože spoštovale načelo **enakopravnosti mladih delavcev in vajencev z odrastlimi člani strokovnih organizacij.** Čuteč se kot polnopravni člani, pokoravajoč se splošni disciplini in uživajoč popolno pomoč svojih sodrugov bo mogla mladina z mnogo večjo močjo in uspehom voditi razredni boj proti kapitalizmu.

S tem se bo najbolje ustvarila ena osnovnih nalog proletarijata

ENOTNA FRONTA MLADEGA IN ODRASTLEGA PROLETARIJATA,

bo imela razen ostalih zahtev proletarijata za cilj tudi:

a) boj za popolno svobodo delovanja mladinskih organizacij;

b) za 8urni delavni čas za vse mlade delavce z obveznim šolanjem, uračunanim v delovni čas;

c) za odpravo nočnega dela ml. delavcev;

d) državna podpora brezposelnim mladim delavcem in vajencem, ki bi jo izplačevale del. organizacije;

k) boj za izvajanje obstoječih odredb zakonodajstva o zaščiti delavcev in za izdelanje specialnega zakona za zaščito mlade delovne sile.

Ta resolucija je posebno važna za nezavisne strok. organizacije v Sloveniji, ki žal doslej niso posvečale dovolj pažnje delavski mladini, dočim ko je treba zlasti pri nas napeti vse sile, da se privede na pot razrednega boja mlade delavce in vajence, ki jim naše purgarstvo nastavlja polno pasti z raznimi lepimi društvi.

Nezavisne strok. organizacije se morajo najenergičnejše boriti proti nadaljnemu obubožanju mlade proletarske generacije. Boj proti nezanosnemu izkoriščanju proletarske mladine je hkrati boj za interese celokupnega delavskega razreda.

Mladi delavci in vajenci!

Vsi v nezavisne strok. organizacije, kjer se boste borili ramo ob ramo z odrastlimi sodrugi proti ofenzivi kapitala, ki zadeva vas najobčutnejše!

zacijah premaga kontrarevolucionarne tendence svoje birokratije in jih napravi za zavedne organe za zmago razrednega boja proletarijata, bodo tudi obratni sveti postali jedro strokovnih organizacij.

19. Grupiranje svetov po podjetjih poedinih strok in po gospodarskih okrožjih, njihove priprave za nepotrebno borbo za interese delavskega razreda ne more ostati brez vpliva na sedanjo organizacijsko strukturo strokovnih organizacij. Delavske strokovne organizacije, katere so formirane na principu združenja po strokah bodo posebno razrahljane vsled dela obratnih svetov, nasprotno bodo pa industrijske zveze znatno okrepljene po obratnih svetih.

Pristaši nepomirljivega razrednega boja morajo strokovne organizacije in obratne zaupnike usposobiti, da bodo močno orožje proletarske zmage, da bodo te organizacije množic pripravljene, da bodo mogle zadostiti svoji veliki nalogi, da bodo glavna opora novega gospodarskega življenja na socijalistični podlagi. Strokovne organizacije, katere se naslanjajo na obratne svete

Podlistek.

Akcijski program in taktika neodvisnih strokovnih organizacij.

(Predlog izvrševalnega odbora CMSO za zemaljsko [državno] konferenco.)
(Nadaljevanje.)

§ 5. Obratni sveti.

16. Skušnje preteklih let nam jasno kažejo, da je delavski razred samo tedaj v stanju, da zmaga, če so delavci v vsaki tovarni in v vsakem podjetju medsebojno čvrsto združeni. Danes opazimo, da so delavci enega podjetja razcepljeni v več organizacij, kakor tudi to, da delavci v nekaterih podjetjih sploh organizirani niso. Taka in enaka dejstva občutno otežkočujejo boj proletarijata, ta dejstva so velika zapreka zmage delavskega razreda. Delavski razred bo zmagal samo takrat, kadar bo vsak rudnik, vsaka tovarna, vsako podjetje trdnjava za proletarsko stvar,

Rudarji.

Trbovlje. Osrednja delavnica: Kakor vsaka delavnica, tako ima tudi osrednja svojega mojstra. Tu je nastavljen mojster, strokovnjak v osebi gospoda Šip-a. Gosp. Šip je rodom Čeh, pošten zastran družbe, kakor tudi pravičen s svojimi delavci. Že dalj časa pa se kratkomalo ne poslušajo njegovih nasvetov, ki bi mnogokrat družbi in delavcem koristili. Gotovo bo kdo vprašal, zakaj da ne. Poslušajte me dobro, pa bomo kmalu našli vzrok. V pisarni strojnega obrata (ne osrednje delavnice) čepi v kratkih, napetih »rajtguznih« gospod rezar — pardon, gospod pisar Pavlič. To je tisti gospod, ki je pred sedmimi leti trkal na svoja »Elektroquartier« prsa: »Ich bin ein Freimaureur.« (Saj je sedem let, kaj ne Polde? Vidiš čez sedem let vse prav pride. Pa ne smeš biti jezen zato!) Ta gospod »Elektroquartiermeister« in »Freimaureur« sedaj »Sokol« in rudniški poduradnik, strojni tehnik (baje izprašan) odlikovan z redom sv. »Römer-fu« I. Klase, (ker je napravil na različnih risbah ogromen dobiček, — pardon, škodo, da je vse s kolom podprto v osrednji delavnici), je hotel ustanoviti v osred. delavnici »Schwimm-šolo«, kjer bi imeli svoje plavalne vaje gg. »marinarji«. Ker pa gospod Šip ni bil »marinar«, se pa jezi nad njim in pravi, da mora za mojstra na »Separacijo« (je blizu Save, se bo lahko učil plavati) in gospod »marinar« Čada pa v osrednjo delavnico (ker že zna plavati). Načrt »Schwimm-šole« se je izjalovil. To je pa gospoda Poldeta tako vjezilo, da se je izrazil napram (komu že?), da se mora samo njega poslušati, češ, kaj bo Šip ali pa Römer, mi ko imamo prakso. O ja, praksa — praska pa taka, posebno kadar mu mora vratar pod staro šolo vrata kar na stečaj odpreti, pa tako, kar po dve uri pustiti. Zakaj pa? Poslušajte jaz mislim tako: Če sem šel vasovat, (pa ne v službenem času, ker s tem se dela škoda, saj vendar to plača družba) sem pustil tudi jaz vežna vrata odprta, da sem jo lažje popihal, če ni bilo vse v redu. Vidite, gosp. Polde je pa tudi v nevarnosti, če bi jih zasačil g. šef »Materialverwalter«; no vrata so odprta, pa hajd na »left«. I no ja, saj pravim praksa. Tudi tukaj se je pokazala njegova praksa. Mariner Polde je bil doma pod posteljo, prokleti jezik, saj pravim doma na in v postelji, ker je bil zelo hudo bolan. »Ich nach Trifail arbeiten, tudi v kanceliji ne.« (O Bog nam pomagaj, že zopet sedem let.) Delavka »A.« mu je pa nosila župco od Forteta. To je praksa, tudi takrat ti morajo streči, kadar nisi v službi. Saj meni bodo tudi, drugače res ne bo konec. »Historia Central« preje kakor na Silvestrov večer. Gg. ravnatelj tu, in na reprezentanci pa naročam naj dobro sledijo vsem številkam, mogoče bo v »inserterih« kaj od družbe izgubljenega. Kajti vse je mogoče, da je »marinar komandant« osrednje delavnice, kakor tudi da sem jaz — proklet opazovalec!

Huda jama. Dne 4. febr. t. l. se je vršil javni protestni shod proti nameravani ukinitvi 8 urnega delavnika. Po končanih volitvah v bratovsko skladni-

co se začeli zbirati razredno zavedni delavci v gost. na Rečicah. Ob tri četrti na 11. otvori predsednik podružnice s. Mlakar shod, ter pozdravi navzoče. Po izvolitvi predsedstva in zapisnikarja poda predsednik besedo s. Kolšku, referentu centralne uprave ZRD iz Trbovelj. Ta nam je v jasnih besedah opisal položaj delavskega razreda, katerega današnja buržuazija izkorišča. Ni ji dovolj, da mu je razpustila njegove strokovne organizacije, potom katerih je moglo delavstvo braniti svoje pravice, ter zahtevati še nove, na katere ima po naravnem zakonu popolno pravico. Ni ji dovolj, da je zaplenila delavske domove ter jih izročila socijalizdajalcem, ni ji dovolj, da zapira in preganja delavske zaupnike. Sedaj nam hoče še to največjo pridobitev to je 8-urni delavnik ukiniti, da bi potem še lažje izkoriščala delovno ljudstvo, ker iz tega bi nastala brezposelnost in tako bi kapitalisti prišli do cenejših delovnih moči ter delavski razred še bolj zaslužnili. Poziva ves proletarijat, da se združi v enotno strokovno fronto brez razlike vere in narodnosti, ker le potem nje se bo mogoče boriti proti enotni fronti kapitala. Po enournem govoru zaključil svoj govor z živel razredni boj, živele strokovna enotna fronta proletarijata, živele nezavisne strokovne organizacije. Nato predlaga resolucijo, katero da predsednik na glasovanje in ki je bila enoglasno sprejeta. Ob 12. uri zaključil predsednik lepo uspešni shod s pozivom, da se vsi organizirajo v neodvisni strokovni organizaciji »Zvezi rudarskih delavcev«.

Trbovlje. Dne 4. febr. so se vršile volitve v bratovsko skladnico v Trbovljah. Za te volitve so se zanimale tudi meščanske organizacije, najbolj Unija slov. rudarjev (Čobalova), katera je izdala letake in napadla sedanji odbor bratovske skladnice, da ni delal v korist delavstva. Na teh letakih je bila tudi njihova kandidatna lista. Mislili so, da bodo s tem letaki zmešali delavstvo, da bo volilo njihove ljudi, kateri so že poznani, da so zastopniki kapitala ne pa delavstva. Delavstvo je pri teh volitvah pokazalo, da ne zaupa ljudem, kateri samo obetajo, da bodo delali dobro, naredijo pa vse drugače. Volitve so dobro izpadle. Zveza rudarskih delavcev je dobila absolutno večino, čeprav ni nič razvijala agitacije. Samo kandidatno listo je postavilo na članskem zborovanju delavstvo, katero je potem izdala. To je dokaz, da se delavstvo zaveda, katera organizacija je prava zastopnica delavstva. Volitev se je udeležilo 1744 članov bratovske skladnice. Od teh je dobila Zveza rudarskih delavcev 1208 glasov, Unija slov. rudarjev 215, poduradniška lista 9. Razcepljenih 321 glasov. S tem izidom volitev je dokazano, da ima delavstvo zaupanje v svojo razredno zavedno »Zvezo rudarskih delavcev«.

Trbovlje. Dne 14. januarja se je vršil občni zbor podružnice Trbovlje Zveze rudarskih delavcev, na katerem so bili izvoljeni potom tajnega glasovanja sledeči odborniki: Jazbec Ivan, Pristav Ivan, Salamon Franc, Guček Ivan, Grivec Ivan, Mravlja Jakob, Vo-

odpuščenim delavcem plačevali celo plačo. Na tej platformi se mora organizirati ne samo brezposelne, ampak tudi vse v podjetju zaposlene delavce. Pri tem vprašanju je treba vedno povdarjati, da se brezposelnost ne more odpraviti v okvirju kapitalističnega družabnega reda in da je najboljšo sredstvo proti brezposelnosti vlada tistih, ki delajo.

22. Gospodarski boj se mora voditi z gesli: povišanje delavskih plač, poboljšanje delavnih pogojev in obramba delavskih življenskih interesov. Poskusi, da se delavni pogoji vrnejo na predvojni nivo, je treba najenergičneje pobijati. Izčrpljenost delavskega razreda za čas vojne se mora nadomestiti v obliki povišanih plač in zboljšanih delavnih pogojev. Kapitalistično sklicavanje na inozemsko konkurenco se ne sme nikdar vpoštevati. Naše razredno bojne strokovne organizacije ne smejo vprašanje zvišanja plač in poboljšanja delavnih pogojev gledati s stališča konkurence med izkoriščevalci raznih narodov, ampak s stališča zaščite žive delavne sile.

§ 6. Splošne naloge.

21. Prva naloga, katero imajo izvesti obratni sveti je ta, da vsem brezposelnim delavcem zasigurajo na račun podjetnikov, človeka dostojno existenco. Nikakor se ne sme dopustiti, da bi se delavce metalo na ulico, ne da bi delodajalec skrbel za njihovo preživljanje. Delodajalci se morajo obvezati, da bodo

zelj Jože, Aškerc Matevž, Persogljio Rudolf in Petek Anton.

Krmelj. V nedeljo 4. febr. 1923 se je vršil v gostilni Papež protestni shod zaradi ukinjenja 8 urnega delavnika. Predsedoval je sodrug Bajc in dal besedo sodrugu Hočevarju iz Rajhenburga. Sodrug Hočevar je poročal o nasil-

stvu kapitalistov, kako da mora biti delavstvo solidarno in se organizirati. Na shodu je bilo navzočih okoli 350 oseb. Shod je zaključil sodrug Bajc ter se je po shodu nabiralo prostovoljne prispevke za stavkujoče kovinarje v Brodu. Nabralo se je 74 dinarjev, katere smo poslali Centralnemu pododboru »Saveza metalnih radnika« Beograd.

Železničarji.

Litija. Javni železničarski shod v Litiji se je vršil ob veliki udeležbi dne 4. t. m. ob 14. uri v gostilni Cerar. Shod je otvoril sodr. Terčko. Izvoljeni predsednik Rebec pozdravi navzoče in poda besedo referentu sodr. Čepelniku. Predno je mogel referent svoj govor pričeti, ga vpraša vladni zastopnik, če ima k temu dnevnemu redu kakšno resolucijo, jo mora njemu preje pustiti prečitati, drugače ne pusti nadaljevati shoda. Ko mu referent pokaže resolucijo, je komisar nekaj zamrmral. Referent je v 1 in pol urnem govoru obrazložil dejanski stan železničarjev in pomen neodvisnih strokovnih organizacij in obrazložil kako se preganja delavstvo, ne samo od strani privatnega podjetja, temveč tudi od strani vlade in posameznih okrajnih glavarjev. Vse funkcionarje, in to, samo od Neodvisne strokovne organizacije. Ker je referent hotel prebrati resolucijo o preganjanju sodr. Marcel Žorga od strani pokrajinske uprave za Slovenijo, jo vladni zastopnik ni pustil na glasovanje. Referent je opozarjal nato vladnega zastopnika, da se naj drži predpisanih odredb v okvirju zakona in energično protestiral proti takemu postopanju, da je edini on kot vladni zastopnik, ki dela na shodu nered, in da naj rajši zasleduje govor in čitanje resolucije, opazke pa lahko zapiše. Nato je gospod vladni zastopnik postal razburjen; vstane in pravi: »Shod je zaključen. Predsednik opozarjam vas, da napravite vašo dolžnost.« Predsednik pozivlja navzoče k še bolj železni disciplini in pri vztra-

janju enotne fronte v Neodvisni strokovni organizaciji in s pozdravom zaključil dobro obiskan shod z apelom: **Živele Neodvisna strokovna organizacija! Živele solidarnost proletarijata.** Vladni zastopnik je zahteval, da se množica razide, nakar je predsednik odvrnil, da tega on ne more zahtevati, ker je lokal javen, ter ima v gostilni vsako pravico ostati. Nato je ta mladi, še ne dobro izvežbani gospod vladni zastopnik Andreani, s težkim srcem zapustil zborovalce shoda, toda po eni minuti se je zopet vrnil in to je napravil 4 krat zaporedoma. Vrtel se je po gostilni, kakor bi se napil najboljšega cvička. — Zahtevamo, da merodajne oblasti svoje podrejene organe bolje poučijo, kakšne so njihove dolžnosti na shodih, da ne pride po nepotrebnem do neljubih incidentov, na katere izziva smešnih in protizakonito nastopanje nekaterih vročekrvnih komisarjev.

Železničarji pozor!

Člansko zborovanje podružnice Sp. Šiška NSZO se vrši v nedeljo 18. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v Delavskem Domu. Ker je važna zadeva, je za vsakega člana še posebej obvezno, da se zborovanja udeleži. — Društveno vodstvo NSZO.

Nenastavljeno oboje južne železnice se vabi, da se udeleži v nedeljo 18. t. m. ob pol 10. uri dopoldne zborovanja v Delavskem Domu. Dnevni red: Poročilo delegata glede provizijskega sklada. Ker je ta zadeva zelo važna, je udeležba nujno potrebna.

Brivci.

Brivski pomočniki v mezdnem gibanju. Vsled zvišanja najemnine za brivske lokale, so sklenili brivski mojstri v Ljubljani, zvišati cene britju približno za 75 do 100 odstotkov, zaračunajoč povprečno na vsa dela kar je vpoštevati v postrežbo naročnika. — Prepričani, da morajo v tem hipu zvišati tudi mizerne mezde delojemalcev povabili so zaupnike brivskih pomočnikov na tozadevna pogajanja dne 6. t. m. zvečer. — Brivski pomočniki so se povabili odzvali in prosili delodajalce, da jim povedo za koliko odstotkov nameravajo zvišati cene britju, da bi tem potom sorazmerno mogli staviti svoje zahteve. Brivski mojstri niso hoteli naznačiti odstotkov, ampak so vztrajali, da jim pomočniki stavijo svoje zahteve, nakar so zaupniki pomočnikov stavili kot maksimalno 75 odstotkov na dosedanje mezde. V nadaljnjih pogajanjih so mojstri pristali na povišanje in sicer 35 do 40 odstotkov. — Zaupniki pomočnikov so hoteli na vsak način, da se doseže sporazum in so sta-

vili svoje minimalne zahteve od 50 odstotkov, pri katerih so tudi vztrajali. — Brivski mojstri so potem naglašali, da so pripravljani plačati 40 odstotkov, pri katerih tudi trdno vztrajajo. Zahtevajo pa, da se brivski pomočniki obvežejo, da bodo delali 10 ur dnevno, ko izide pravilnik o zakonu o zaščiti delavcev, nadalje naj se pomočniki obvežejo, da ne bodo zahtevali povišanje mezd tako dolgo, dokler brivski mojstri ne zvišajo svoj cenik; za vse to naj se pomočniki obvežejo pisмено. Toda brivski mojstri nočejo pod nobeno ceno skleniti obvezno kolektivno pogodbo. — Tega zaupniki pomočnikov niso mogli nikakor sprejeti in so pretrgali vsa nadaljna pogajanja in nikakor jih ne bodo nadaljevali tako dolgo, dokler bodo mojstri stavliali takšne pretirane zahteve. — Trdni sklep pomočnikov je, **vstrajati pri zahtevah od 50 odstotkov na dosedanje mezde pri delu kakor se dosedaj izvršuje.** Izdelati se pa mora obojestransko veljavna pogodba, ker to današnja človeška družba

23. Delodajalci se po vojni poslužujejo raznih sredstev, da cepijo delavsko gibanje, da cepijo delavski razred. Med vojno so oni v polni meri izkoriščali žensko delavno silo in stremijo za tem, da jo tudi v bodoče izkoriščajo, ker s tem zmanjšujejo plače moških delavcev. Mesto, da bi se borili z delodajalci, se delavstvo v nekaterih deželah bori za to, da izključi ženske iz obratov in jih izključi iz strokovnih organizacij. Tako taktiko moramo najodločneje pobijati. Naše strokovne organizacije se morajo boriti za to, da dosežejo iste delovne pogoje kot za možke tudi za ženske in da se enako delo enako plača.

24. V slučaju, da bi kapitalisti hoteli zmanjšati plače, se morajo naše strokovne organizacije boriti za to, da to namero preprečijo, ker če se bodo plače v enem podjetju zmanjšale, se bo zmanjševanje plač sistematično razširilo po celi državi. Strokovne organizacije se ne smejo cepiti. Za to borbo moramo pridobiti v prvem redu delavstvo splošno koristnih podjetij (rudarji, železničarji, kovinarji, elektriki itd.), tako, da ta borba zadene v živo vse eko-

nomske centre kapitalističnega organizma. V borbi proti zmanjševanju plač je potrebno upotrebiti vsa sredstva od delnih do generalnih stavk, ki so močno sredstvo proti reakcionarnim nameram svetovne buržuazije.

25. Kar se tiče kolektivnih dogovorov morajo naše organizacije pobijati naivno verovanje v absolutno vrednost kolektivnih pogodb, kar delajo danes oportunisti celega sveta. Kolektivna pogodba je v razrednem boju premirje. Delodajalci pogazijo kolektivni ugovor čim se jim nudi ugodna prilika. S strahospoštovanjem gledajo na kolektivne pogodbe le oni voditelji strokovnega gibanja, ki se še niso otrsli meščanske ideologije. S tem pa ni rečeno, da naše strokovne organizacije ne bi smele skleniti kolektivnih pogodb. Važno je samo to, da strokovne organizacije poznajo pravo vrednost kolektivnih pogodb in da so vedno pripravljene za boj za nove pridobitve in da vedno delajo tako, kakor je za delavski razred najkoristnejše.

zahteva, ne pustimo pa si nikakor vezati rok, s tem, kedaj naj zahtevamo povznanje mezd, ker to je odvisno od draginje in ne od nas. — Če iz socialnega stališča pogledamo na mizerno življenje brivskih pomočnikov v Ljubljani, kateri prejema od svojih mojstrov tedensko 600 kron, 520 in 460 kron mezde brez vsake nadaljne obkrobe, vidimo, da so zahteve brivskih pomočnikov zelo skromne in docela upravičene. — Brivski mojstri se vedno sklicujejo na napitnino, katera je žalibog vpeljana v brivski obrti, ampak razumljivo je, da naročnik da napitnino pomočniku za dobro postrežbo in ne da pomore mojstru plačati delavca. Zato gospodje mojstri, odstopite enkrat od te napitnine. — Toliko v vednost delavstvu, da bode ono razmotrilo položaj in videlo, da so zahteve brivskih pomočnikov popolnoma upravičene. — *Vodstvo osrednjega društva brivskih pomočnikov.* —

Socialist — kot izkoriščevalec delavstva. Gosp. Ignac Kovačević, brivski

mojster v Sp. Šiški, Kolodvorska cesta, meče vedno pesek v oči delavstvu, od katerega je odvisen njegov obstoj. S tem, da se vedno izdaja kot socialist. Ampak ta gosp. je hud eksplozator delavskega razreda. Na sejah brivskih mojstrov ima ta človek glavno besedo in kriči na vsa usta: »Pomočnikom ni enega vinarja, morajo pa delati deset ur dnevno, kdor noče, kar bukvice pa naj gre.« To so marksistična načela g. Kovačevića. Če pa vzamemo pravno stališče, ta človek ne bi smel govoriti o mezdah pomočnikov niti besedice, ker je v tej zadevi desinteresiran, ker upreguje v svoj jarem samo dva vajenca. — Zato gosp. Kovačević v bodoče ne brusite jezika o pomočnikih, ker so to delavci, od delavcev pa Vi živite. Če vam pa to ni zadostno, se bomo poslužili še ene možnosti, katera nam je dana in to po Vaših ubogih vajencih, da boste vposlovali enega in ne dva kakor sedaj. — Opozarjamo vse sodruge, da ne obiskujejo brivnic izkoriščevalcev zavednega delavstva.

Tedenske novice.

Na Stambolijskega se je izvršil zopet atentat. Bila je vržena bomba v gledališču. Uspeha ni bilo. — Lozanska konferenca je odgodena, ker bi njen konec namreč pomenil hud spor v antanti, morda celo njen konec. Grška bi rada vstopila v Malo antanto. — Nemški general Ludendorff je prišel v Celovec. Nacionalisti so ga sprejeli svečano, delavstvo pa ga je izžvižgalo in zahtevalo njegovo takojšnjo odstranitev. Bili so spopadi z vojaštvom. Isto se mu je zgodilo na Dunaju. — 1200 novih ruskih beguncev je iz Carigrada prispelo v Kotor. — Beograjsko sodišče je razveljavilo zaplembo programa Proletarske stranke. — *Ustanovila se je »Neodvisna radniška Stranka« v Beogradu. Razredno-zavedni proletarijat je vzletel do dejstva z zadoščenjem na znanje.* — Francozi pa so razširili svojo okupacijo v Porenju. Amsterdamci oprezujejo ugodni moment, ko bo položaj vojne glede Poruhra izven nevarnosti, da zaprotetirajo zoper vojno. Sklep haaške konference namreč morajo izvršiti. — Angleška delavska stranka zahteva sklicanje parlamenta radi francoskega zasedanja nemškega ozemlja. — V povzdigo dinarja so vladni finančniki sklenili izvoz 3000 vagonov koruze. — Amnestija za vojaške obsojence: Na šest mesecev obsojeni se oproste, na eno leto obsojeni se pomiloste na šest mesecev. — Drugi obrok ameriškega posojila se bo izplačal spomladi. — V marcu se bodo začela pogajanja med Jugoslavijo in Avstrijo glede zaključka trgovske pogodbe. — V Kostanjevici ob bosanski meji je sklical Radić volilni shod. Orjunaši so razbili njegov shod. Razširile so se vesti, da je bilo pri tem pobito veliko Srbov, med njimi žene in otroci. Tamošnjih Srbov-kmetov se je polastilo vsled tega razburjenja. Zbrala se jih je cela armada in odšli so proti Kostanjevici, kjer so poškodovali 35 hiš. Posrečilo se je okrožnemu načelniku končno napraviti mir in jih prepričati, da vesti niso resnične. V Crikvenici v hrvaškem Primorju pa je bil krvav boj. Pokale so bombe in samokresi. Ubit je 1 kmet, 4 lahk, 14 težko ranjenih. — V Italiji preganjajo komuniste. Mogočni fašisti se jih zelo boje. — Socialistična Stranka delovnega ljudstva, se

razvija po vsej Sloveniji. Vrše se dobrouspeli shodi. — V Bolgariji so bile volitve za okrožne svete. Iz skupnih 994 tisoč glasov so dobili komunisti 230.000 glasov. — Umril je v Monakovem profesor Röntgen, star 78 let, iznajditelj röntgenovih žarkov. — Odsek francoske zbornice za splošno volilno pravico v Parizu je sprejel spremembo volilnega reda v tem smislu, da se ženskam s 25 letom starosti podeli aktivna in pasivna volilna pravica za parlament. — Radi protizidovskih demonstracij v Bukarešti je ministrstvo za prosveto zaprlo za nekaj časa vseučilišča. — Odsek za zunanje zadeve v Rimu je sprejel st. margheritsko pogodbo. Trdi se, da bo parlament ratificiral rapalsko pogodbo. — Te dni se je sestala v Nišu komisija za razmejitve med Bolgarijo in Jugoslavijo. — V Budimpešti je Donava predrila jezove in poplavila mesto. Okoli 200 hiš je 7 in pol m pod vodo. Človeških žrtev ni. — V Ljubljani so stopili v stavko cestni železničarji, ker delodajalec neče ugoditi njihovim zahtevam. V Šibeniku stavkajo brivci. — Na Švedskem je 65 tisoč delavcev kovinske industrije, papirnic in žag izprto od dela. —

*Stavka cestnih železničarjev v Ljubljani se je pričela v soboto, točno ob 12. uri. Stavka je vzorna in se vrši mirno. Obratno vodstvo cestne železnice je prešlo od uprave na Dunaju dopis, v katerem ta izjavlja, da ji ni mogoče ugoditi zahtevi uslužbencev in pravi: »Pustite naše uslužbenke stavkati toliko časa, da se bodo sami prepričali, da je stavka neumestna in nepotrebna.« Tako se izziva stradajoče cestne železničarje, mi vemo samo to, da je osobje cestne železnice poseglo po zadnjem sredstvu v obupu. Ako ima družba 30.000 kron dnevno čistega dobička, je čisto naravno, da ne bode padlo uslužbenstvo na kolena in prosilo milosti, to je njihov zaslužek in pravica je na delavski strani. Mi železničarji brez razlike otročjih preprirov vam kličemo: *Vstrajajte v borbi! Vaša borba za kruh je tudi naša borba, vaša propast je tudi naša propast, pravica in zmaga mora biti na vaši strani!* Železničarje in vso ostalo javnost pa pozivamo brez razlike, da jih podpira v opravičeni borbi do zmage.*

Razno.

Medzavezniški dolgovi. Ameriški listi so priobčili točne številke medzavezniških dolgov, ki so razdeljeni takole: **Ameriki dolgujejo: Angleška** 4 milijarde 573.000.000 dolarjev, **Francija** 3.623.000.000, **Italija** 1.809.000.000, **Belgija** 409.000.000, **Rusija** 211.601.000, **Jugoslavija** 54.653.000, **Romunija** 38 milijonov 668.000, **Grška** 15.000.000, skupaj 10.733.822.000 dolarjev. **Angleški dolgujejo: Francija** 650.000.000 f. št., **Rusija** 607.000.000, **Italija** 476.850.000, **Belgija** 106.911.000, **Jugoslavija** 24.291.000, **Romunija** 22.689.000, **Grška** 22.578.000, **Portugalska** 18.575.000. **Francji pa so dolžne: Rusija** 6.040.000.000 frankov, **Belgija** 3.684.000.000, **Jugoslavija** 1 milijardo 808.000.000, **Romunija** 1 milijardo 181.000.000, **Grška** 861.000.000 in

Italija 49.000.000. — **Jugoslavija torej dolguje: Ameriki** 54.653.000 dolarjev = 9.835.540.000 dinarjev, **Angliji** 24.291.000 funtov šterlingov = 12.509.865.000 dinarjev, **Franciji** 1.808.000.000 frankov = 1.229.440.000.000 dinarjev, skupni dolg 1.251.785.405.000 dinarjev. — Kdo bo plačal te ogromne številke? Ali razumete, zakaj danes divja tako brezobzirna ofenziva kapitala? Vse te dolgove hočejo kapitalisti naložiti na ramena delavstva. Jugoslavija ima okoli 14 milijonov prebivalcev. Država je torej zadolžila vsakega prebivalca s 357.652 kronami. Delavec z ženo in 1 otrokom je zadolžen s 1.072.956 kronami. Te številke dajo misliti!

Ameriška tovarna, v kateri še ni bilo štrajka. V Newyorku je tovarni-

ški lastnik A. Dix svojim delavcem uredil veliko ustanovo. Dix je že prileten mož. Pred 30 leti je prišel v Zedinjeno državo in tam ustanovil tovarno, v kateri se izdeluje sukno za uniforme. Sedaj je tam zaposlenih 400 delavcev. Tovarna dela pridno in je tekom let mnogo zaslužila, tako da ima danes precej premoženja. Doslej je bil lastnik Dix in dobival je na leto iz tovarne 13 tisoč funtov. Odslej ostane še nadalje podjetju na čelu, toda izplačevalo se mu bo le nekaj čisto malega. Tovarna pa je odslej last njegovih delavcev, ki so se tekom let trudili, da se je podjetje postavilo na trdne noge. Delavstvo voli direktorij, kateremu pripada poleg Dixja še pet izkušenih nameščencev. Določeni so deleži po 100 do 700 funtov, odgovarjajoči službeni dobi. G. Dix ob vsaki priliki s ponosom naglašja, da je njegovo podjetje edino v Ameriki, v katerem delavci niso nikdar štrajkali, ker je vedno pošteno skrbel za nje, delavci pa so mu skrb plačali s poštenim svojim delom. Sedanja ustanova je zahvala za to.

Čehoslovaška. Gospodarska kriza v Čehoslovaški je vsak dan hujša in se globoko zajeda tudi v meso proletarijata. Izmed 28 martinovih peči (Hochofen) obratujejo samo 3. 134 tekstilnih tovarn, 3500 žag, večina papirnic, polovica keramične in steklarske industrije je moralo ustaviti obratovanje. V mnogih obratih so abmontirali stroje, katere pošiljajo v inozemstvo.

Po vseh krajih se vrše velike demonstracije brezposelnih, kateri zahtevajo 100 odstotno zvišanje brezposelne podpore, prosti uvoz življenjskih potrebščin, takojšnjo uvedbo delavskih obratnih svetov in delavske produkcijske kontrole.

Amerika. Plače delavstva so se v lesni in industriji gumija znižale, kakor tudi v tovarni avtomobilov in tiskarn. V drugih obratih so se plače zvišale za 3.4 odstotka. Povprečna tedenska plača je znašala 1914 12.27 dolarja, 1922 pa 23.09 dolarja v septembru 1922 23.88 dolarjev.

Proces proti rudarjem, ki so obdolženi, da so za časa stavke v juniju 1922 ubili enega stavkolomca se je pričel. Branilec rudarjev je izjavil, da je umor stavkolomca povzročilo protipostavno prodiranje vojaštva v revirje.

Stavkajo delavci železniških delavnic kakor tudi cestni železničarji. Stavka cestnih železničarjev traja že 24 tednov.

Kanada. V Edmond revirju so v stavki rudarji že od 1. januarja. 9. januarja je prišlo do spopada z vojaštvom, ki tudi v tem slučaju provocira rudarje. Žene in otroke tepe policija z gumijastimi palicami. Bilo je že ranjenih par policistov. 35 štrajkbreherjev si je le z begom rešilo življenje. 150 rudarjev je aretiranih. Strokovna zveza je sklenila, da morajo vsi člani prispevati po 1 dinar mesečno za stavkovni sklad rudarjev.

K cilju.

Večna in nepremagljiva je ideja svobode. Vsi boji ljudstev, vsa požrtvovanja pogumnih borcev bodočnosti, vsa plemenita stremjenja, vsi proizvodi človeškega uma bili so posvečeni edinole večno lepi, vedno zmagujoči ideji človeške svobode.

Spori razsajajo po vsej Evropi. Gre za življenje in smrt. Kolo nove zgodovine se je za trenutek ustavilo.

Ali je zato človeško stremjenje po popolni svobodi, po svetlosti popolnega življenja, premagano in uničeno?

Ni premagano, ni uničeno!

Prava svoboda je pogoj resničnemu življenju. Odkar je človeški razum razmahnil svoje mogočne peruti, ena sama misel navdaja vse ume, eno samo hlepenje ogreva vsa srca: misel človeške popolnosti; hlepnejše po osvobojenju in prerojenju.

Vrstili so se rodovi za rodovi. Zapustili so nam vsi svojo posebno zgodovino. In katera doba, katera zgodovina nam govori o bojih ljudstev, ki so želeli kvišku, o nesmrtnih mučnikih ideala, ki so stremeli po luči, prostosti?

Vse dobe in vsa ljudstva so z mogočno roko trkala na duri bodočnosti, vsi časi in vsi rodovi so silili z mogoč-

nim korakom čez prag nove družbe... Bodočnost svobode je kakor solnce, ki vse uživilja in razsvetljuje...

Umira stara doba, padajo stari razredi, izginjajo stare šege in tradicije, porajajo se nove razmere, nove ideje, nove oblike. Ali nad vsemi dobami, nad vsemi idejami in razmerami kraljuje nemoteno zmagujoče čustvo prave svobode...

Pomlad duše, mladost življenja je v tem čustvu.

In mi naj dvomimo, tarnamo?

Trenutek teme ne premaga stoletje luči.

Povsod prodira in zmaguje luč ideala! Mogočna kakor človeška misel je sila bodočnosti.

Pot življenja in mladosti je pred nami!

K novemu cilju sili z urnim korakom teptano človeštvo! Iz »Enakosti«.

Za žrtve reakcije!

Dolžnost vseh odrastlih in mladih sodrugov je, da zbirajo prostovoljne prispevke za sodruge: **Bogve in Manfreda**, ki po nedolžnem ječita v celjskih zaporih; dalje za **Kozarja in Erjavca**, ki jih Trboveljska premogokopna družba noče sprejeti nazaj v službo, češ, da 8 dni nista prišla na delo — ker sta po nedolžnem ječala v celjskih zaporih!

Prispevke pošiljajte na »Borbo« ali na »Proletarsko mladino«.

Na naslov poštnega ravnateljstva. Dogajajo se slučajni in mnogo jih je, da podrejeni vam poštni uradi po deželi, pa tudi v mestih svojevoljno vračajo »Strokovno Borbo«, ali pa je celo niti ne dostavljajo. Tak slučaj je bil tudi v Mostah.

Vse naročnike prosimo, da nam sporoče takoj, ako niso sprejeli lista, da stvar temeljito preiščemo. Hočemo vedeti, ali vračajo list brez vednosti naročnika pismonoše, ali pa delajo to poštni uradi.

Uprava »Strokovne Borbe«.

Uredništvo »Strokovne Borbe« prosi vse dopisnike, naj oprostite, ako takoj nevidijo svojih dopisov v »Strokovni Borbi«. Vse pride na vrsto. List je za vse stroke, zato se moramo ozirati v prvi vrsti na najaktualnejše stvari. Prostor pa je zelo pičel. List na 4 straneh se kmalu napolni, na 6 ali 8 straneh pa stane preveč. Dopisnike prosimo, da pišejo vedno kratko in jedrnato. Članki splošnega strokovnega značaja so lahko daljši. Pripomnimo pa in mislimo, da se ne sme nikdo čutiti užaljenega, da ni vsak dopis članek in tudi ni vsak članek splošnega strokovnega ali vodilnega značaja.

Pozor, stavbinci.

V petek 16. februarja 1923 ob pol 6. uri zvečer se vrši

SHOD

celokupnega stavbinskega delavstva v »Mestnem domu« v Ljubljani

s sledečim dnevnim redom: Sedanji položaj stavbinec in nove mezdne zahteve.

Stavbinci vsi na shod!

Akcijski odbor stavbinskih organizacij.

Pozor! Blokvniki, nadkretniki in kretniki!

Ker nismo prišli do pravega zaključka dne 28. januarja 1923 v Zidanem mostu, smo tukaj v Ljubljani resolucijo spopolnili kar je še manjkalo, s tem je dogovorjen sestanek dne 18. februarja 1923 **odpovedan.**

Sklicatelj.

Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Turjaški trg 2./II. Posamezna številka 1 dinar. Mesečna naročnina 4 dinarje.